 ॥ શ્રી ॥

સામાયિક વ્રત

અને

નવતત્વ તથા પચીસ ક્રીયા.

(મૂળ પાઠ)

કરિયાપરીગચ્છના સજ્જનોને માટે

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

પારેખ પાનાચંદ ઝવેરચંદ,

અમદાવાદ.

અમદાવાદઃ

યુનિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ કંપની, લિમિટેડ.

સંવત ૧૯૫૩. સને ૧૮૯૭.

કિંમત અડધો આનો.

॥ શ્રી ગૌતમ ગુરૂભ્યોનમઃ ॥

શ્રી

સામાયિક મુળ પાઠ પ્રારંભ્યતે.

ૐનમઃ સિદ્ધં. અથ સામાયિક સુત્ર વિધિ પાઠ વિગેરે ઘણા સમાવેસ સહિત લિખ્યતે આ પુસ્તક ઉઘાડે મૂખે (મ્હોડે તથા દીવાને અજવાળે વાંચવું નહીં. પરંતુ મુખે યત્ના (જતના) રાખીનેજ વાંચવું એજ દુર્જે છે.

આ પુસ્તકમાં પ્રથમ મંગળાચર્ણ રૂપ તિર્થંકરના ૩૪ ચોત્રીસ અતિશય મનહર રૂપે પ્રારંભીએ છીએ.

મંગળાચર્ણ મનહર.

તિર્થંકર પ્રભુ કેરા ગુણ સુણો સંઘ સહુ,
નખ કેશ માંસ રોમ વધે નહી દેહમાં;
બીજો ગુણ પ્રભુ તણો રોગથી રહિત દેહ,
ગાય દુધ જેવું શ્વેત માંસ લોહી તેહમાં.

કમળનાવાસ જેવો સુગંધીત શ્વાસો શ્વાસ,
નદેખે આહારાદીક* ચર્મ ચક્ષુ જેહમાં;
ચક્ર તથા છત્ર ચાલે અંતરીક્ષ આકાશમાં,
ચાલે શ્વેત ચામર વળી આકાશ એહમાં. ૧
સ્ફટિક સમાન સારૂ સિંહાસન બાજઠતે,
અંતરીક્ષ ગતિકરે એ પણ આકાશમાં;
સહસ્ત્ર ધ્વજા સહીત ઉત્તમ જે ઇંદ્રધ્વજ,
એપણ આકાશે ચાલે અધીક ઉજાસમાં.
ઉભા રહે બેસે પ્રભુ તે સ્થળમાં કલ્પવૃક્ષ,
પુષ્પ યુકત અશોકતે થાય આસપાસમાં;
મસ્તકે મુગટ ઠામ થાય મહા મનોહર,
તેજતણુ [1]મંડળતે પરમ પ્રકાશમાં. ૨
દસ દીશામાંથી અંધકારને નસાડી મુકે,
વીચરે પ્રભુ ત્યાં ભુમી રમણીક થાયછે;
કંટકતો અધોમુખ થાય [2]રીતુ કાંઈ પણ,
તેહ સમે તહાં વીપરીત ન જણાય છે.
સિતળ સુગંધ ચંદ [3]જોજનમાં વહે વાયુ,

* તિર્થંકર દેવને આહાર કરતાં કોઈ ન દેખે.
૧ ભામંડળ. ૨ વિપરીત રૂતુ નહોય. ૩ ચારગાઉ.

ઝીણી ફુલતણી રજ ઉડતી દેખાય છે;
જળથળ જેવાં ફુલ પ્રભુ પદ તળે થાય,
અમંગળ શબ્દહાતો તરત ટળી જાય છે. ૩
મંગળીક શબ્દ થાય વ્યાખ્યાન કરતાં વળી,
અતરમાં અતી સુખ થાય સુણ નારને;
વાણીતણા બીંબ ઉડે ચાર ચાર ગઉ સુધી,
અર્ધ તો ઉચ્ચારે ભાષા માગધી ઉચ્ચારને.
ભાષા ભગવંતતણી નર પશુ પક્ષીઆદી,
સમજે પોતાની વાણી વિષે બધા સારને;
ભગવંતની સભામાં [1]વાઘ અજા [2]આદી સહુ,
ખચીત વીસારી મુકે અંતરના ખારને. ૪
સ્વમત પરમતનાબુા આવી અને વંદે સહુ,
પ્રશ્નતણા ઉત્તર ન પંડીતો કરી શકે;
વીચરે પ્રભુજી જીહાં સો સો ગાઉ સુધી તિંહાં,
રોગ કે મરકી નહી રંચક ઠરી શકે.
સ્વચક્રનો તથા પરચક્ર તણો ભય નહી,
અનાવૃષ્ટિ અતિવૃષ્ટિ ઈદ્ર ન ધરી શકે;
દેશમાંહી કશું દુખ હોયતો સમાઈ જાય,
કહે કેવળચંદ્ર મુનિ ધર્મ વિચરી શકે. ૫

---

૧ વાઘ. ૨ બોકડો.

સામાયિક સૂત્ર પ્રારંભ્યતે

પાઠ ૧ લો. નમોક્કાર.

નમો અરિહંતાણં ॥ ૧ ॥
નમો સિદ્ધાણં ॥ ૨ ॥
નમો આયરિયાણં ॥ ૩ ॥
નમો ઉવજ્ઝાયાણં ॥ ૪ ॥
નમોલોએ સવ્વ સાહૂણં ॥ ૫ ॥

પાઠ ૨ જો. તિખ્ખુત્તો.

મથ્થએણવંદામિ.
તિખ્ખુત્તો.
આયાહિણં.
પયાહિણ.
વંદામિ.
નમંસામિ.
સક્કારેમિ.
સમ્માણેમિ.
કલ્લાણં.
મંગલં.
દેવયં.
ચેઇયં.
પજ્જુવા સામિ.

આ વંદના કરવાનો પાઠ શ્રીભગવતિઆદિક સુત્ર મધ્યેછે.

પાઠ ૩ જો. ઇરિયાવહિ.

ઇચ્છામિ.
પડિક્કમિઉં.
ઇરિયાવહિયાએ.
વિરાહણાએ.
ગમણાગમણે.
પાણક્કમણે.
બીયક્કમણે.
હરિયક્કમણે.
ઉસા ઉત્તિંગ.
પણગ દગ.
મટ્ટિ મક્કડા.
સંતાણા સંક્કમણે.
જે મે જીવા.
વિરાહિયા.
એગિંદિયા.
બેઇંદિયા.
તેઇંદિયા.
ચઉરિંદિયા.
પંચિંદિયા.
અભિહયા.
વત્તિયા.
લેસિયા.
સંઘાઇયા.
સંઘટ્ટિયા.
પરિયાવિયા.
કિલામિયા.
ઉદ્દવિયા.
ઠાણાઉઠાણં.
સકામિયા.
જીવિયાઓ

વવરોવિયા. | તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં.

પાઠ ૪ થો. તસ્સ ઉત્તરી.

તસ્સ ઉત્તરી કર-
ણેણં.
પાયચ્છિત્ત કરણેણં.
વિસોહી કરણેણં.
વિસલ્લી કરણેણં.
પાવાણં કમ્માણં.
નિગ્ઘાયણઠાએ.
ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં.
અન્નથ્થ ઉસસિ-
એણં.
નીસસિએણં.
ખાસિએણં.
છીયેણં.
જંભાઇએણં.
ઉડુએણં.
વાય નિસગ્ગેણં.
ભમલિએ.
પિત્ત મુચ્છાએ.
સુહુમેહિં અંગસં-
ચાલેહિં.
સુહુમેહિં ખેલસં-
ચાલેહિં
સુહુમેહિં દિઠ્ઠિ સં-
ચાલેહિં
એવમાઇએહિં.
આગારેહિં.
અભગ્ગો.
અવિરાહિયો.
હુજજમેકાઉસ્સગ્ગો.

જાવ અરિહંતાણું.
ભગવંતાણં.
નમોક્કારેણં.
નપારેમિ.
તાવકાયં.
ઠાણેણં.
મોણેણં.
ઝાણેણં.
અપ્પાણં વોસિરામિ

ઈહાં ઈરિયાવહિ-
નો કાઉસગ્ગ મનમાં (જીભ તથા હલાવ્યા વિના) કરવો. અને કાઉસગ્ગ પુરો થયા પછી નમો-અરિહંતાણું કહીને કાઉસગ્ગ પારવો ને કાઉસગ્ગ પારયાપછી લોગસ્સનો પાઠ પ્રગટ કહેવો. હવે આગળ કહેશે તે લોગસ્સની સાત ગાથાઓ છે તે કહેછે.

પાઠ ૫ મો. લોગસ્સ.

અનુષ્ટુપવૃત્તમ્.

લોગસ્સ ઉજ્જોયગરે,
ધમ્મ તિથ્થયરેજિણે;
અરિહંતે કિત્તઇસ્સં,
ચઉવિસંપી કેવલી. ॥ ૧ ॥

આર્યાવૃત્તમ્.

ઉસભ મજિયંચ વંદે,
સંભવ મભિનંદણંચ;
સુમઈંચિ પઉમપ્પહં સુપાસં,
જિણંચ ચંદપ્પહં વંદે. ॥ ૨ ॥
સુવિહિંચ પુપ્ફદંતં
સીયલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જંચ
વિમલ મણંતંચ જિણં,
ધમ્મં સંતિચ વંદામિ ॥ ૩ ॥
કુંથું અરંચમલ્લિં,
વંદે મુણિસુવ્વયં નમિ જિણંચ,
વંદામિ રિટ્ઠનેમિં,
પાસં તહ વદ્ધમાણંચ ॥ ૪ ॥
એવંમયે અભિથ્થુયા
વિહુય રયમલાપહીણ જરમરણા,
ચઉવીસંપિ જિણવરા
તિથ્થયરામે પસીયંતુ ૫

કિત્તિય વંદિય મહિયા
જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા
આરૂગ્ગ બોહિલાભં
સમાહિવર-મુત્તમંદિંતુ ૬
ચંદેસુનિમ્મલયરા
આઇચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા
સાગર વરગંભીરા
સિદ્ધાસિદ્ધિં મમ દિસંતુ ॥ ૭ ॥

હવે ઇલાકણે પથરણા ઉપરથી નીચે ઉભા રહી પંચ અંગ નમાવી વિધિપૂર્વોક્ત વંદના કરી ગુરૂ આદિક પાસે સનમુખ બે હાથ જોડીને સામાયિકની આજ્ઞા માગવી. કદાચિત ગુરૂઆદિક નહોય તો પૂર્વ તથા ઉત્તર દિશા સનમુખ ઉભા થઈ શ્રીમંધર સ્વામીની રજા માગવી પછી આ વિધિ પ્રમાણે સામાયિક આદરવી.

પાઠ ૬ ઠો સામાયિક આદરવાનો.

દ્રવ્યથકી શાવદ્ય યોગનાં પચ્ચખ્ખાણ,
ક્ષેત્ર થકી આખા લોક પ્રમાણે

કાલથકી અંતર મુહુર્ત્ત સુધી
ભાવથકી *આઠ કોટીએ પચ્ચખ્ખાણ
કરેમિભંતે સામાઇયં
સાવજ્જં જોગ પચ્ચખ્ખામિ
જાવ નિયમ પજ્જુવાસામિ
દુવિહંતિ વિહેણં
નકરેમિ નકારવેમિ
મણસા, વાયસા, કાયસા,
કરતંપિ અન્નં નસમણુ જાણામિ
વાયસા કાયસા,
તસ્સભંતે પડિક્કમામિ.
નિંદામિ ગિરિહામિ
અપ્પાણં વોસિરામિ

* આઠકોટીની સમજ કાયાએકરી સાવદ્ય કામ કરૂ નહીં કરાવું નહીં કરતાને રૂડુ જાણું નહીં એ ત્રણ. વચને કરી સાવદ્ય કામ કરૂં નહીં કરાવું નહીં કરતાને રૂડુ જાણું નહીં એ ત્રણ. મને કરી સાવદ્ય કામ કરૂં નહીં કરાવું નહીં એ બે. એમ મળી આઠકોટી જાણવી.

પાઠ ૭ મો નમોથ્થુણં.

નમોથ્થુણં. ॥૧॥
અરિહંતાણં. ॥૨॥
ભગવંતાણં. ॥૩॥
આઇગરાણં. ॥૪॥
તિથ્થયરાણં. ॥૫॥
સયંસં બુદ્ધાણં. ॥૬॥
પુરિસુત્તમાણં ॥૭॥
પુરિસ સીહાણં ॥૮॥
પુરિસવર પુંડરીયાણં ॥૯॥
પુરિસવર ગંધહથ્થીણં ॥૧૦॥
લોગુત્તમાણં.॥૧૧॥
લોગનાહાણં ॥૧૨॥
ાગહિ[illegible]ણં ॥૧૩॥
લોગપઇવાણં ॥૧૪॥
લોગ પજ્જોયગરાણં ॥૧૫॥
અભયદયાણં ॥૧૬॥
ચખ્ખુદયાણં ॥૧૭॥
મગ્ગદયાણં ॥૧૮॥
સરણદયાણં ॥૧૯॥
જીવદયાણં ॥૨૦॥
બોહિદયાણં ॥૨૧॥
ધમ્મદયાણં ॥૨૨॥
ધમ્મદેસિયાણં ॥૨૩॥
ધમ્મનાયગાણં ॥૨૪॥
ધમ્મસારહીણં ॥૨૫॥
ધમ્મવરચાઉરંત.
ચક્કવટ્ટીણં ॥૨૬॥
દીવો ॥૨૭॥
તાણં ॥૨૮॥

સરણં ॥૨૯॥
ગઇ ॥૩૦॥
પઇઠા ॥૩૧॥
અપ્પડિહય વર નાણં
દંસણ ધરાણં ॥૩૨॥
વિયટ્ટછઉમાણં ॥૩૩॥
જિણાણં ॥૩૪॥
જાવયાણં ॥૩૫॥
તિન્નાણં ॥૩૬॥
તારયાણં ॥૩૭॥
બુદ્ધાણં ॥૩૮॥
બોહિયાણં ॥૩૯॥
મુત્તાણં ॥૪૦॥
મોયગાણં ॥૪૧॥
સવ્વન્નૂણં ॥૪૨॥
સવ્વદરિસિણં ॥૪૩॥
સિવ ॥૪૪॥
મયલ॥૪૫॥
મરૂય ॥૪૬॥
મણંત ॥૪૭॥
મખ્ખય ॥૪૮॥
મવ્વાબાહ ॥૪૯॥
મપુણરાવત્તિ ॥૫૦॥
સિદ્ધિ ગઇ નામ
ધેયં ॥૫૧॥
ઠાણં સંપત્તાણં ॥૫૨॥

નમોથ્થુણં ૨ જું.

નમોથ્થુણં.
અરિહંતાણં.
ભગવંતાણં.
જાવઠાણં સંપાવિઉ
કામસ્સ.
નમો જિણાણં.

નમોથ્થુણં ૩ જું.

નમોથ્થુણં.
મમ ધમ્મ આયરિ
યસ્સ.
મમ ધમ્મ ઉવદે-
સિયં.
જાવ સંપાવિઉ કા-
મસ્સ.
નમો આયરિયસ્સ

હવે શ્રી સામાયિક પારવાની વિધિ કહેછે.

પાઠ ૧ લો.

એહવા નવમા સા-
માયિક વ્રતના.
પંચ અઇયારા જા-
ણીયવા.
ન સમાયરીયવા.
તં જહા તે આલોઉ
મણ દુપ્પણિહાણે.
વય દુપ્પણિહાણે.
કાય દુપ્પણિહાણે.
સામાઇયસ્સ સઇઅ
કરણયાએ.
સામાઇયસ્સ અણવ-
ઠિસ્સ કરણયાએ.
તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં

પાઠ ૨ જો.

સામાયિકસમકાએણં
ફાસિયં.

પાલિયં. સોહિયં. તિરિયં. કિટ્ટિયં. આરાહિયં.	અણાએ અણુપાલિયં ભવઈ. એહમાં અવી-ધી થઈ હોયતો ત-સ્સમિચ્છામિદુક્કડં

પાઠ ૩ જો.

સામાયિકમાં દશ મનના. દશ વચનના. બાર કાયાના.	એબત્રીશદોષમાંહિલો જેકોઇદોષલાગ્યોહોયતો તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં॥૩॥

પાઠ ૪ થો.

સામાયિકમાંસ્ત્રીકથા ભત્ત કથા. દેશ કથા. રાજ કથા.	એ ચારકથા માંહિલી જે કોઇ કથા કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં॥૪॥

પાઠ ૫ મો.

સામાયિકમાં અતિ-ક્રમ.	જાણતાં અજાણતાં
વ્યતિક્રમણ.	મન વચન અને કાયા-
અતિચાર.	યે કરી કોઇ દોષ લા-
અણાચાર.	ગ્યો હોય તો તસ્સ
	મિચ્છામિ દુક્કડં ॥૫॥

પાઠ ૬ ઠો.

સામાયિક વિધિયે લીધું વિધિયે પાર્યું વિ-ધિ કરતાં અવિધિ થઇ હોય તો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ॥૬॥

પાઠ ૭ મો.

સામાયિકમાં કાંનો માત્રા મીંડી પદ અ-ક્ષર હ્રસ્વ દીર્ઘ ઓછો અધિક વિપરીત ભ-ણાંણો હોય તો અનંતા સિદ્ધ કેવલી ભગ-વંતની સાખે મિચ્છામિ દુક્કડં ॥૭॥ સમાપ્ત.

અથ શ્રી નવતત્વના ભેદ કહેછે.

૧ જીવ તત્વ ૨ અજીવતત્વ ૩ પુણ્યતત્વ ૪ પાપતત્વ ૫ આશ્રવતત્વ ૬ સંવરતત્વ. ૭ નીર્જરાતત્વ. ૮ બંધતત્વ. ૯ મોક્ષતત્વ એ નામ કહ્યાં તેમાં જીવ અજીવ એબે જાણવાજોગછે. પૂન્ય. સંવર. નીર્જરા. અને મોક્ષ એ ચારે આદરવા જોગ છે. પાપ આશ્રવ. અને બંધ એ ત્રણ છાંડવાજોગ છે. એનો ભેદ કહે છે. જીવતત્વ તે કોને કહીએ ચેતન લક્ષણ. સદાસ ઉપયોગી. અસંખ્યાત પરદેશી. સુખ દુઃખનો જાણ. સુખ દુખનો વેદક અને પર્યાવંત ને પ્રાણનો ધારણ કરનાર તેને જીવતત્વ કહીયે.

અજીવતત્વ તે કોને કહીયે. જડલક્ષણ ચૈતન રહીત તેને અજીવ તત્વ કહીયે.

પુણ્યતત્વ તે કોને કહીએ. શુભ કમાણીએ કરી. શુભ કર્મના ઉદયે કરી જેના ફળ આત્માને ભોગવતાં મીઠા લાગે તેને પુન્યતત્વ કહીએ.

પાપતત્વ તે કોને કહીએ અશુભ કમાણીએ કરી અશુભ કર્મના ઉદયે કરી જેના

ફળ આત્માને ભોગવતાં કડવાં લાગે તેને પાપતત્વ કહીએ.

આશ્રવતત્વ તે કોને કહીએ. અવૃતને અપચ્ચખાણે કરી. વીષયને કષાયને સેવવે કરી આત્મારૂપ તળાવને વીશે ઇંદ્રીઆદીક ગડનાળે (છીદ્રે) કરી કર્મપાપરૂપ જળનો પ્રવાહ આવે તેને આશ્રવતત્વ કહીએ.

સંવર તે, જીવરૂપ તળાવને વીશ કર્મરૂપ જળને વૃત પચખાણાદીક દ્વાર દઈ રોકીએ તેને સંવરતત્વ કહીએ.

નિર્જરા તે. આત્માના પ્રદેશથી બારે ભેદ તપસ્યા કરી દેશથકી કર્મનું નિર્જરવું (દુર થવું) તેને નિર્જરાતત્વ કહીએ.

બંધતત્વ તે કોને કહીએ. આત્માના પ્રદેશને કર્મ પુદગળના દળખીર નીરનીપરે લોહપીંડ અગ્નીની પેઠે લોલીભુત થઈ જીવ અને કર્મ માંહોમાંહે એકઠા થઈ બંધાય તેને બંધતત્વ કહીએ.

મોક્ષતત્વ તે કોને કહીએ. સકળ આત્માના પ્રદેશથી. સકળ કર્મનું છુટવું. સકળબંધનું

મુકાવવું. સકળ કાર્યની સીધી થાય તેને મોક્ષતત્વ કહીએ એ ભેદ જાણવા.

૧ તેમાં જીવતત્વના પ્રથમ ભેદ વર્ણવ સહીત કહે છે.

જીવતત્વના ચૌદ ભેદછે તે કહે છે ૧ સૂક્ષમ એકંદ્રીના અપ્રજાપતા. ૨ સૂક્ષમ એકંદ્રીના પ્રજાપતા. ૩ બાદર એકંદ્રીના અપ્રજાપતા. ૪ બાદર એકંદ્રીના પ્રજાપતા. ૫ બેઈંદ્રીના અપ્રજાપતા. ૬ બેઈંદ્રીના પ્ર૦ ૭ તેઈંદ્રીના અપ્ર૦ ૮ તેઈંદ્રીના પ્ર૦ ૯ ચોરંદ્રીના અપ્ર૦ ૧૦ ચોરંદ્રીના પ્ર૦ ૧૧ અસંજ્ઞી પંચેદ્રીના અપ્ર૦ ૧૨ અસંજ્ઞી પચેંદ્રીના પ્ર૦ ૧૩ સંજ્ઞી પચેંદ્રીના અપ્ર૦ ૧૪ સંજ્ઞી પચેદ્રીના પ્ર૦

એ જીવની દયા પાળીએ તો આ ભવને પરભવ પ્રેમ સુખ પામીએ ભેદ સંપુર્ણ.

અજીવતત્વના ભેદ વર્ણવ સહીત.

અજીવતત્વના ચૌદ ભેદ છે. ૧ ધર્માસ્તિકાયનો ખંધ. ૨ ધર્માસ્તિકાયનો દેશ. ૩ ધર્માસ્તિકાયનો પ્રદેશ. ૪ અધર્માસ્તિકાયનો

ખંધ. ૫ દેસ. ૬ પ્રદેશ. ૭ આકાસ્તિકાયનો ખંધ. ૮ દેશ. ૯ પ્રદેશ. ૧૦ અધ્યાસમયકાળ. ૧૧ પુદગળાસ્તિકાયનો ખંધ. ૧૨ દેસ. ૧૩ પ્રદેશ. ૧૪ પરમાણુ પુદગળ એ અજીવ જાણી અજીવ ઉપર મોહ ઉતારીયે તો આ ભવને પરભવ પ્રેમ સુખ પામીએ એ અજીવના ૧૪ ભેદ સંપૂર્ણ.

હવે ત્રીજે બોલે પુન્ય તત્વ કહેછે.

પુન્ય તત્વના નવ (૯) ભેદ કહે છે. ૧ અન્યપૂન્યે તે અન આપવાથી. ૨ પાણુ પૂન્યે તે પાણી આપવાથી. ૩ લવણુ પૂન્યે તે સાધુ મૂનીરાય આદેને જગા આપવાથી. ૪ સયણુપૂન્યે તે સેજાપાટ પ્રમુખ દેવાથી. ૫ વથપૂને તે વસ્ત્ર આપવાથી. ૬ મનપૂને. ૭ વચનપૂને. ૮ કાયપૂને. ૯ નમસ્કારપૂને.

એ પૂન્ય જાણી પૂન્ય આદરીયે તો આ ભવને પરભવ પ્રેમ સુખ પામીએ ઇતી સમાપ્ત

હવે ચોથે બોલે પાપતત્વ

પાપ તત્વના અઢાર (૧૮) ભેદ કહેછે.

૧ પ્રાણાતીપાત.	જીવની હીસા કરવાથી.
૨ મર્ષાવાદ.	જુઠુ બોલવાથી.
૩ અદત્તાદાન.	ચોરી કરવાથી.
૪ મૈથુન.	સ્ત્રી સેવવાથી.
૫ પરીગ્રહ.	પૈસા વગેરે એકઠા કરી રાખવાથી.
૬ ક્રોધ.	ગુસ્સો લાવવાથી.
૭ માન.	અહંકાર કરવાથી,
૮ માયા.	કપટ કરવાથી.
૯ લોભ.	લાલચ કરવાથી.
૧૦ રાગ.	હેત કરવાથી.
૧૧ દ્વેશ.	ઇર્ષા કરવાથી.
૧૨ કલહ.	ક્લેશ કરવાથી.
૧૩ અભ્યાખ્યાન.	કુડુ આળ કરવાથી.
૧૪ પૈશુન.	ચાડી ચુગલી કરવાથી.
૧૫ પરપરિવાદ.	પારકાની નીંદા કરવાથી.
૧૬ રઇઅરઈ.	સંસારના વીષ્ય રાચે તેથી.
૧૭ માયામોસો.	કપટ રાખી જુઠુ બોલવાથી.
૧૮ મીથ્યાતદંસણસલ.	ખોટા ધર્મને ખરા

કરી જાણુ તે.

એ પાપ જાણી પાપ છોડે તો આ ભવે ને પરભવે પ્રેમ સુખ પામીએ. ઇતી પાપ તત્વના ભેદ ૧૮ સંપૂર્ણ.

આશ્રવતત્વના વીસ ભેદ કહેછે. ૧ સોત્ર ઇંદ્રી સમરે નહી તે આશ્રવ. ૨ ચક્ષુ ઇંદ્રી સમરે નહી તે આ૦ ૩ ઘાણેંદ્રી સમરે નહી તે આ૦ ૪ રસઇંદ્રી સમરે નહી તે આ૦ ૫ ફરસઇંદ્રી સમરે નહી તે આ૦ ૬ મન સમરે નહી તે આ૦ ૭ વચન સમરે નહી તે આ૦ ૮ કાયા સમરે નહી તે આ૦ ૯ ભંડઉપગરણ અજત્નાએ પ્રવરતાવે તે આ૦ ૧૦ સુચી કુચી કરે તે આશ્રવ ૧૧ હંસા કરે તે આશ્રવ ૧૨ મર્ષાવાદ બોલે તે આશ્રવ ૧૩ અદત્તાદાન લે તે આ૦ ૧૪ મૈથુન શેવે તે આશ્રવ ૧૫ પરીગ્રહ રાખે તે આ૦ ૧૬ કખાય કરે તે આ૦ ૧૭ અવ્રત તે આ૦ ૧૮ મીથ્યાત તે આ૦ ૧૯ પરમાદ તે આ૦ ૨૦ અશુભ જોગ તે આ૦ એ આશ્રવ જાણી આશ્રવ છાંડીએ તો આ ભવ ને પરભવ પ્રેમ સુખ પામીએ ઇતી આ-

શ્રવતત્વના ૨૦ ભેદ સંપૂર્ણ.

સંમર તત્વના ભેદ કહે છે.

સંમર તત્વના વીસ (૨૦) ભેદ છે.

૧ સોત્રઇંદ્રી સંમરે તે સમર. ૨ ચક્ષુઇંદ્રી સમરે તે સં૦ ૩ ઘાણુ ઇંદ્રી સંમરે તે સં૦ ૪ રસેઇંદ્રી સંમરે તે સં૦ ૫ ફરસ ઇંદ્રી સમરે તે સં૦ ૬ મંન સમરે તે સંમર. ૭ વચન સમરે તે સંવર ૮ કાય સંમરે તે સ૦ ૯ ભંડઉપગરણ જતનાએ પરવરતાવે તે સં૦ ૧૦ સુચીકુચા ન કરે તે સં૦ ૧૧ દયા પાળે તે સં૦ ૧૨ મર્ષાવાદ બોલે નહી તે સં૦ ૧૩ અદતા દાન લે નહી તે સં૦ ૧૪ મૈથુન સેવે નહી તે સં૦ ૧૫ પરીગ્રહો રાખે નહી તે સં૦ ૧૬ કખાય કરે નહી તે સં૦ ૧૭ વ્રત પચખાણ કરે તે સં૦ ૧૮ સમકીત તે સં૦ ૧૯ પરમાદ ન કરે તે સં૦ ૨૦ શુભ જોગ તે સં૦

એ સંમર જાણીને સંમર આદરીએ તો આ ભવ ને પરભવ પ્રેમસુખ પામીએ ઈતી.

સંમરના ૨૦ ભેદ સંપૂર્ણ.

હવે નીર્જરાના ભેદ કહેછે.

નીર્જરાના બે ભેદ છે. ૧ બાહાજ્ય, ૨ અભ્યતર. બાહાજ્યના છ નામ છે.

૧ અણસણ=આહારનો ત્યાગ.
૨ અણોદરીતપતે=ઉણોપેટ રાખવો.
૩ વૃતીસંક્ષેપ=અભીગ્રહ ધારવા.
૪ રસપરીત્યાગતે=નીવ્યુઆયંબેલ કરવો.
૫ કાયા કલેશ=કાઉસગ કરવો.
૬ પડિસલિનંતા=એકાંતવસ્તિએ રહેવું.

અભ્યંતરના નામ છ છે તે કહે છે. ૧ પ્રાયચ્છીત, ૨ વિનય. ૩ વયાવંચ, ૪ સઝાય. ૫ ધ્યાન. ૬ કાઉસગ્ગ એ બારભેદે તપે કરીને નીર્જરા થાએ એ નીર્જરા જાણીતે નીર્જરા આદરીએ તો આ ભવ ને પરભવ પ્રેમસુખ પામીએ. ઇતી નીર્જરાના૧૨ભેદ સંપુર્ણ.

હવે બંધ તત્વ કહેછે.

બંધતત્વના ચાર ભેદ છે. ૧ પર્કતીબંધ, કર્મનો સ્વભાવ. ૨ સ્થિતી બંધ ને આઠ કર્મની જેટલી સ્થીતી છે તેટલી બાંધે. ૩ અ-

નુભાગબંધ રસતીવ્રમંદરસાદી કર્મનો ૪ પ્રદેશબંધ. કર્મ પુદગળના દળ એ બંધ જાણી બંધ તોડીએ તો પ્રેમસુખ પામીએ.

હવે મોક્ષ તત્વ કહે છે.

હવે મોક્ષ ગયા તેના ૧૫ પંદર ભેદ કહે છે. ૧ તીરથ સીદ્ધા. ૨ અતીર્થ શીદ્ધા, ૩ તીર્થંકર સીદ્ધા, ૪ અતીર્થંકર સીદ્ધા, ૫ બુધબોહિસીદ્ધા, ૬ સ્વલીંગસીદ્ધા, ૭ અન્યલીંગ સી૦ ૮ ગ્રહસ્થલીંગ સી૦ ૯ અસ્ત્રીલીંગ સી૦ ૧૦ પુરષલીંગ સી૦ ૧૧ નપુષકલીંગ સી૦ ૧૨ સ્વયંગબુધ સી૦ ૧૩ પ્રત્યેકબુધ સી૦ ૧૪ એક સી૦ ૧૫ અનેક સી૦ તે સીધ મોક્ષમાં જવાના ચાર પ્રકાર છે. ૧ દાન, ૨ શીયળ ૩ તપ, ૪ ભાવ. એ સીધ જાણી સીધના મારગ આદરીયે તો પ્રેમસુખ પામીએ.

ઇતી મોક્ષ તત્વના ૧૫ ભેદ સંપુર્ણ. ઇતી નવતત્વ સંપુર્ણ.

અથ શ્રી પચીશક્રીયા લખીછે.

૧ કાઇયા ક્રીયાના બે ભેદ છે. ૧ અણુઉત-

કાઈયા. ૨ દુપતવઈકાઇઆ.

૧ અણુઉતકાઈયા તે આ કાયા ઘણા કાળથી વો ·રાવા વીના આવી તેની ક્રીયા લાગે.

૨ દુપતવઈકાઇઆ તે આ કાય હજુ સુધી પાપથી નીવર્તી નથી તેથી કીર્યા લાગે.

૨ અહીગરણીયા ક્રીયા તેના બે ભેદ ૧ સંજોજન અહીગરણીયા ૨ નીવતણુઅહીગરણીયા.

૧ સંજોજન અહીગરણીયાતે. ભાંગ્યા. ટુટયા. અધીકરણ મુશલ અસ્ત્રાદીક સજ કરે તે ક્રી૦

૨ નીવતણુઅહીગરણીયા તે નવા અધિકરણ નવા નીપજાવે તે ક્રી૦ લાગે.

૩ પાઉસીયા ક્રી૦ બે ભેદ. ૧ જીવપાઉસીયા ૨ અજીવ પાઉસીયા.

૧ જીવપાઉસીયાતે. જીવ ઉપર દ્વેષ કરે તો ક્રીયા લાગે.

૨ અજીવપાઉસીયાતે. અજીવ ઉપર દ્વેશ

કરે તો ક્રીયા લાગે.

૪ પરિતાવણીયા ક્રી૦ બે ભેદ. ૧ સહથ પ-
રિતાવણીયા ૨ પરસહથપરિતાવણીયા.

૧ સહથપરિતાવણીયાતે. પોતે છકાયના જી-
વને પારતાપના કરે તેની ક્રી૦ લાગે.

૨ પરસહથ પરિતાવણિયાતે. બીજાની પા-
સે છકાયના જીવને પરિતાપના કરાવે
તો ક્રી૦ લાગે.

૫ પાણાવાઈયા ક્રી૦ બે ભેદ. સહથપાણાયી-
વાઈ ક્રીયા પરહથપાણાઇવાઇ ક્રી૦

૧ સહછ પાણાવાઈ ક્રી૦ તે પોતે છકાયના
જીવની હંસા કરે તો ક્રીયા લાગે.

૨ પરહથ પાણાઇવાઇ ક્રી૦ તે બીજાના પાસે
છકાયના જીવની હંસા કરાવે તો ક્રી૦લાગે.

૬ આરંભી ક્રીયાના બે ભેદ. ૧ જીવઆરંભીયા
૨ અજીવઆરંભીયા.

૧ જીવઆરંભીયાતે. જીવનો આરંભ કરે
તો ક્રીયા લાગે.

અજીવઆરંભીયાતે. અજીવનો આરંભ

કરે તો ક્રીયા લાગે.

૭ પરીગહીયા ક્રી૦ બે ભેદ ૧ જીવપરિગહીયા
૨ અજીવપરિગહીયા.

૧ જીવ પરિગહીયાતે જીવનો પરિગૃહો મે-
ળવે તો ક્રીરીયા લાગે.

૨ અજીવપરિગ્રહીયાતે અજીવનો પરિગૃહો
મેળવે તો ક્રીયા લાગે.

૮ માયાવત્તીયા ક્રીયાના બે ભેદ ૧ એહભવવં-
કણીઆ ૨ પરભવવંકણીયા.

૧ એહભવવંકણીયાતે પોતે વાંકા આચરણ
આચરે તો ક્રીયા લાગે.

૨ પરભવવંકણીયાતે પરપાસે વાંકા આ-
ચરણ આચરાવે તો ક્રીયા લાગે.

૯ અપચખાણવતીયાના બે ભેદ ૧ જીવ અ-
પચખાણવતીયા ૨ અજીવ અપચખાણવ-
તીયા.

૧ જીવ અપચખાણવતીયાતે જીવના પચ-
ખાણ નથી કર્યા માટે ક્રીયા લાગે.

૨ અજીવઅપચખાણવતીયાતે અજીવના

ચખાણુ નથી કર્યા માટે ક્રીયા લાગે.

૧૦મીથ્યાતદર્શનવતીયાં ક્રી૦ બે ભેદ ૧ ઉ-
ણાઇરીતે ૨ તવાઈરીતે.

૧ ઉણાઇરીતે તે આધુપાછુ સદૃહે તો ક્રીયા
લાગે.

૨ તવાઇરીતે તે વીપરીતે સદહેપરૂપે તો
ક્રીયા લાગે.

૧૧દીઠીયા ક્રીયાના બે ભેદ. ૧ જીવદીઠીયા. ૨
અજીવદીઠીયા

૧ જીવને દીઠે ક્રીયા લાગે તે જીવદીઠીયા

૨ અજીવદીઠીયાતે. અજીવને દીઠે ક્રીયા લાગે

૧૨પુઠીયા ક્રીયાના બે ભેદ ૧ જીવપૂઠીયા. ૨
અજીવપૂઠાયા

૧ જીવપૂઠીયાતે જીવને ફરસે તો ક્રીયા લાગે

૨ અજીવપૂઠીયાતે. અજીવને ફરસેતો ક્રીયા
લાગે.

૧૩પાડુચીયા ક્રી૦ બે ભેદ ૧ જીવપાડુચાયા ૨
અજીવપાડુચીયા

૧ જીવપાડુચીયાતે જીવનું માઠુ વંછીયે તો

ક્રીયા લાગે.

૨ અજીવપાડુચીયાતે અજીવને પાડુ એમ માઠું વંછીએ તો ક્રીયા લાગે.

૧૪સામંતોવણીયા ક્રી૦ બે ભેદ ૧ જીવ સામં-તોવણીયા, ૨ અજીવસામંતોવણીયા.

૧ જીવસામંતોવણીયા તે જીવનો સમુદાય મેળવે તો ક્રી૦ લાગે.

૨ અજીવસામંતોવણીયા અજીવનો સમુદાય મેળવે તો ક્રી૦ લાગે.

૧૫સેહથીયા ક્રીયાના બે ભેદ ૧ જીવસેહથીયા ક્રીયા, ૨ અજીવસેહથીયા ક્રીયા.

૧ જીવસેહથીયા ક્રી૦જીવને લડાવેતો ક્રી૦લા૦

૨ અજીવ સેહથીયા અજીવને લડાવે તો ક્રી૦ લાગે.

૧૬ નેસથીયાક્રીયાના બે ભેદ ૧ જીવનેસથીયા, ૨ અજીવનેસથીયા.

૧ જીવનેસથીયા તે, જીવને નાખી દેતો ક્રીયા લાગે

૨ અજીવનેસથીયા તે, અજીવને નાંખી દે

તો ક્રીયા લાગે

૧૭અણુવણીયા ક્રીયાના બે ભેદ ૧ જીવઅણુ-
વણીયા ક્રીયા ૨ અજીવઅણુવણીયાક્રીયા.

૧ જીવઅણુવયા તે, જીવને મંગાવે તો ક્રીયા
લાગે અજીવઅણુંવણીયા તે, અજીવે મંગા-
વેતો ક્રીયા લાગે.

૧૮વેદારણીયાક્રીયાના બે ભેદ ૧ જીવવેદારણી
યા ક્રીયા. ૨ અજી વેદારણીયા ક્રીયા.

૧ જીવવેદારણીયા તે, જીવને વેદારે તો ક્રીયા
લાગે.

૨ અજીવવેદારણીયા તે. અજીવને વેદારે તો
ક્રી૦ લાગે

૧૯અણાભોગવતીયા ક્રીયાના બે ભેદ. ૧ અ
ણાઉતઅણાયે. ૨ અણાઉતપમ્મજણાએ.

૧ અણાઉત અણાયે તે અસાવધાનપણે લેવું
મેલવું બોલવું તો ક્રીયા લાગે.

૨ અણઉતપમ્મજણા તે ઉપયોગવીના પુ-
જવું લેવું તે ક્રી૦ લાગે

૨૦અણવકંખવતીયા ક્રીયાના બે ભેદ ૧ સ્વ-

અણુવકંખવતીયા ૨ પરઅણુવકંખવતીયા.

૧ સ્વઅણુવકંખવતીયા તે પોતે ભોગ ઉપર અભીલાખા કરે તો ક્રી૦ લાગે.

૨ પરઅણુવકંખવતીયા તે બીજાને અભીલાખા કરાવે તો ક્રી૦ લાગે.

૨૧પેજવતીયા ક્રીયાના બે ભેદ ૧ માયાથી ક્રિયા લાગે. ૨ લોભથી ક્રીયા લાગે.

૨૨દોસવતીક્રીયાયાના બે ભેદ. ક્રોધથી ક્રી૦ લા૦ ૨ માનથી ક્રી૦ લા૦

૨૩પઉગવતીયા ક્રીયાના ત્રણ ભેદ ૧ મન. ૨ વચન ૩ કાયા. તેના જોગ માઠા વરતાવે તો ક્રી૦ લાગે.

૨૪સામુદાણી ક્રીયાના ત્રણ ભેદ. ૧ સયંતર. ૨ નીરંત. ૩ તદુભીયા. સયંતર તે આંતરા સહીત ને નીરંતર તે આંતરા રહીત ક્રીયા લાગે તદુભયા તે આંતરા સહીત ને રહીત ક્રીયા લાગે.

૨૫ઈરીયાવહીયા ક્રીયાના બે ભેદ ૧ છદમસ્ત. ૨ કેવળી.

છદમસ્તને ક્રીયા લાગે તથા કેવળીને ક્રીયા લાગે તેમાં ચોવીસ છાંડવી ને પચીશમ ક્રીયા આદરવી ઇતી પચીસ ક્રીયાનાભેદ સં

દશ પ્રકારની આકાશની અસઝાઈ.

૧ તારો આકાશે ખરે તો અસઝાઈ.
૨ ચારેદિશા રાતી થાય તો અસઝાઈ.
૩ અકાળે ગાજે તો અસઝઈ.
૪ અકાળે વીજળી થાય તો અસઝઈ
૫ અકાળે કાટકો થાય તો અસઝઈ
૬ બાળ બીજની ચંદ્રમાની ઝડીચારની અ૦
૭ જક્ષના ચીન્હ થાય તો અસઝઈ
૮ ફરા પડે તો અસઝઈ ૯ ધુંવેર ખરે તો અસઝઈ ૧૦ રજુ વરસે તો અસઝઈ

દશ પ્રકારે ઉદારીકની અસઝઈ

૧ તરતકાળના લીલાં હાડકા પડયાં હોયતો અ૦
૨ માંસ પડયો હોય તો અસઝઈ
૩ લોહી પડયું હોય તો અસઝઈ
૪ વીષ્ટા તથા ઉલટી પડી હોય તો અસઝઈ
૫ મશાણમાં મડુ બળતુ હોય તો અસઝઈ.

ચંદ્રમાનું ગ્રહણ થાય તો અસઝાઈ
સૂર્યગ્રહણ થાય તો અસઝાઈ
મોટો રાજા મરે તો અસઝાઈ
સંધરામ થાતો હોય તો અસઝાઈ
૨૦ પંચેદ્રીનું કલેવર પડ્યું હોય તો અસઝાઈ
ત્ર સુદી ૧૫ અ૦ ચૈત્ર વદી ૧ અ૦
ાસાડ સુદી ૧૫ અ૦ અશાડ વદી ૧ અ૦
ભાદરવા સુદી ૧૫ અ૦ ભાદરવા વદી ૧ અ૦
કારતક સુદી ૧૫ અ૦ કારતક વદી ૧ અ૦
પ્રભાતની વખતે અ૦ મધ્યાનની વખતે અ૦
સંધ્યા વેળાએ અ૦ મધરાતની વખતે અ૦
હોળી પ્રગટે ત્યારે અ૦ દીવાળીની વખતે અ૦

૧૧ અંગ ઉપાંગ કહે છે.

૧ આચારાંગ, ૨ સુયગડાંગ, ૩ ઠાણાંગ, ૪ સમાવાયંગ, ૫ વીવાહ પનંતી (ભગવતી), ૬ ધર્મકથા (જ્ઞાતા), ૭ ઉપાસંગદસાંગ, ૮ અંતગડ, ૯ અણુત્રોવવાઇ. ૧૦ પ્રશ્નવ્યાકરણ, ૧૧ વીપાક.

૧૨ ઉપાંગ કહે છે.

૧ ઉવવાઇસુત્ર, ૨ રાઇપસેણી, ૩ જીવાભિગમ,

૪ પ્રજ્ઞાપના (પનવણા), ૫ જંબુદ્વીપપનંતિ ૬ ચંદ્રપનંતી, ૭ સુર્યપનંતી, ૮ નીરાવલીકા, ૯ કપડવસીયા, ૧૦ પુફીયા, ૧૧ પુફચુલીયા, વીન્હુદશા, ૧૨

૪ મુલ.

૧ દશવીકાલીક, ઉતરાધ્યયન, ૩ નંદી ૪ અણુયોગદુવાર.

૪ છેદ.

૧ વૃહતકલ્પ, ૨ વવહાર, ૩ નીસિત, ૪ દશાસુતખંધ ને બત્રીસમુ આવશ્યકસુત્ર.

સૂચના.

જ્ઞાન દાન અતિ શ્રેષ્ઠ છે, એમ જાણી ભાવસાર ધનજી કેવળદાસની તરફથી આ પુસ્તક હરીયાપરીગચ્છના સજ્જનોને ભેટ (મફત) આપવા માટે છપાવ્યું છે અને તેજ પ્રમાણે મફત અપાય છે: પરંતુ આ પુસ્તક લેનાર સજ્જનનું આપનાર ગૃહસ્થની સમક્ષ પોતાથી પાળી શકાય તેવું કાંઇપણ વ્રત પચ્ચખાણ કરી આ પુસ્તક લેવું, તેમ છતાં કોઇ શ્રીમંત (પૈસાદાર) માણસને મફત લેવાની ખુશી ના હોય તેમણે આ પુસ્તક આપનાર માણસને છાપા ખર્ચ બદલ ફક્ત અડધો આનો આપી આ ચોપડી લેવી.

પારેખ પાનાચંદ ઝવેરચંદ.

મુ. અમદાવાદ.